

ПРЕЗИДЕНТИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Президенти сучасної України. Їхній ролі в становленні суспільно-політичного устрою країни присвячена пропонована стаття.

Ключові слова: *президенти, політична система, суспільно-політичний устрій.*

Rudych Felix. *The presidents of Ukraine. Their role in the development of political regime of Ukraine. The article concerns the Ukrainian presidents as the actors of development of Ukraine as the new democracy and analyzes the role in the shaping modern political system of Ukraine.*

The Keywords: *the presidents, political system, political regime.*

За двадцять п'ять років Українська держава відбулася за всіма формальними вимірами: незалежність, суверенітет визнаний світовим товариством, країна набула без'ядерного статусу, обрала демократичний тип суспільно-політичного устрою.

Систему державної влади за Конституцією в Україні становлять: Глава держави - Президент України; орган законодавчої влади - Верховна Рада України; органи виконавчої влади - Кабінет Міністрів, обласні та районні державні адміністрації і органи судової влади.

Згідно з Конституцією Главою держави з правом виступати від її імені є Президент України. Він є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності, додержання Конституції України, прав і свобод людини.

Президент України забезпечує державну незалежність, національну безпеку і правонаступництво держави; представляє державу в міжнародних відносинах, здійснює керівництво її зовнішньополітичною діяльністю; очолює Раду національної безпеки та оборони України, є Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України; призначає позачергові вибори до Верховної Ради України та припиняє повноваження парламенту.

Президент України здійснює також інші повноваження, які, відповідно до Конституції України, належать до його компетенції.

Леонід Макарович Кравчук – перший Президент незалежної України. Леонід Макарович Кравчук народився 10 січня 1934 року в селі Великий Житин Рівненської області. Перший Президент незалежної України (1991-1994 рр.), голова Верховної Ради України (1990-1991 рр.), народний депутат України (1990-1991 рр. і 1994-2006 рр.). Герой України [1].

Леонід Кравчук - політик, який відіграв провідну роль здобутті Україною незалежності і побудові основ української державності. Тобто досяг того, що не вдалося багатьом політичним діячам України кількох поколінь. Саме він разом з росіянином Борисом Єльциним і білорусом Станіславом Шушкевичем підписав Біловезьку угоду про припинення існування Радянського Союзу. Перед цим, 24 серпня 1991 (під час розгрому путчу в Москві), Леонід Макарович підтримав ініціативу депутатів з партії «Народний Рух» про проведення голосування за Акт проголошення незалежності України, який успішно був прийнятий Верховною Радою України. За час президентства Леоніда Кравчука, Україна набула основних рис незалежної держави:

- було затверджено Герб, Прапор і Гімн України, прийнято перші 400 законодавчих актів, що закріпили основи здобутої незалежності;
- були сформовані Збройні сили України;
- увесь світ визнав Україну незалежною державою;
- час президентства Леоніда Кравчука вважається піком свободи слова в Україні;
- був закладений фундамент багатопартійної системи в Україні як основного елемента демократії.

Леонід Кравчук заборонив Компартію України. Цього комуністи йому не простили і зробили все, щоб він програв чергові президентські вибори. Програвши президентські вибори у 1994 р., першим показав приклад поведінки політика демократичної держави: спокійно і гідно покинув займану ним посаду. Неодноразово виступав з різкою критикою чинної влади. Зокрема, 25 лютого 2009 року закликав Віктора Ющенка, тодішнього Президента України, подати у відставку, додавши при цьому, що ніколи не

дозволив би собі різких випадів на адресу діючого президента, якби не переконався у неспроможності Ющенка виправити ситуацію і створити разом з парламентом ефективну систему влади.

Леонід Кравчук підтримав політичні протести в лютому 2014 р. і АТО на Сході країни, виступав за вступ України до НАТО, за «огородження високою стіною кордону з Росією», звинувативши Путіна в ментальності агресора в інтерв'ю німецькій газеті FrankfurterRundschau. Леонід Кравчук: «Я б не хотів навішувати ярлики. Коли б ви сказали, чи є президент Росії уособленням агресії і зла, я б сказав: «Так». А Росія для мене велика країна, 140 млн. чоловік, які по-різному дивляться на Україну, хоча їх обманюють, оболванюють як тільки можна. Через це я б не хотів всю Росію назвати імперією зла[2].

Леонід Макарович був не просто комуністом, а одним з керівників Комуністичної партії (закінчив у 1970 р. Академію суспільних наук при ЦК КПРС) і після цього 18 років працював у відділі агітації і пропаганди ЦК КПУ, став завідувачем цього відділу, а потім секретарем ЦК КПУ, професійно ведучи боротьбу з українським націоналізмом. Тобто спочатку він боровся з прихильниками української незалежності, потім очолив процес створення незалежної України.

Не дивно, що для комуністів він став зрадником, а для українських патріотів так і не зумів стати своїм.

Зробив народ жебраком, а економіку України - практично некерованою. Не повів Україну шляхом глибоких реформ, як це здійснювали Польща, Латвія, Естонія, Литва, віддаючи перевагу адміністративному регулюванню всіх питань. Багатьом підприємствам довелося скоротити власне виробництво через відсутність сировини.

На честь Леоніда Кравчука була названа тачка «кравчучка» - своєрідний символ початку 90-х, коли гіперінфляція зробила всіх «мільйонерами» і стала необхідним атрибутом під час поїздок українців на базари Польщі та Туреччини.

Коли наприкінці 2013 року в Україні тільки почали відбуватися широкомасштабні події, акції протесту, спрямовані проти тодішньої влади, Леонід Кравчук заявив: «В Україні сталася глибока політична криза. Причиною кризи стало непослідовне

вирішення питання реалізації курсу на євроінтеграцію, а саме - зрив підписання у Вільнюсі Угоди про асоціацію України та ЄС, про який своєчасно і всебічно не проінформували українців. Швидка зміна позиції призвела до протестів людей. І ці протести на сьогодні є загрозою, можуть призвести до дестабілізації України, стати причиною розколу країни і привести до тяжких політичних, економічних і інших наслідків». І він мав рацію.

Леонід Кравчук як за час перебування на посаді президента України, так і після своєї відставки запам'ятався багатьом своїми іскромними цитатами. Ось декілька найбільш «яскравих»:

- «Незалежність прийшла на Україну несподівано - прилетів Кравчук і привіз її на тарілочці з блакитною облямівкою»;
- «Тільки мертві або дурні не змінюють свою точку зору»;
- «Це не демократія, це - стриптиз» ;
- «Маємо те, що маємо»;
- «Я був проти, щоб Янукович був хлопчиком для биття, і не хочу, щоб з Тимошенко робили дівчинку для биття»;
- «Я вийшов із автомобіля, а йде дощ. Охорона бере зонтик і закриває мене від дощу. Я говорю: не треба, я між капельками».

Біографія Леоніда Кравчука: 1958 рік - закінчив Київський державний університет (спеціальність - викладач суспільних наук);

- 1958-1960 роки - викладав політекономію у Чернівецькому фінансовому технікумі;
- 1960-1967 роки - консультант-методист Будинку політпросвіти, лектор, помічник секретаря, завідувач відділу пропаганди і агітації Чернівецького обласного комітету КПУ;
- 1967-1970 роки - аспірант Академії суспільних наук при ЦК КПРС;
- 1970-1980 роки - завідувач сектору перепідготовки кадрів відділу організаційно-партійної роботи ЦК КПУ, інспектор, помічник секретаря ЦК, перший заступник завідувача відділу.
- з 1980 року - завідувач відділом агітації і пропаганди ЦК КПУ;
- 1988-1989 роки - завідувач ідеологічного відділу;
- з жовтня 1989 року - секретар ЦК КПУ;
- з 1990 року - другий секретар ЦК КПУ;
- 1989-1990 роки - кандидат у члени Політбюро;
- 1990-1991 роки - член Політбюро ЦК КПУ;

- 1990-1991 роки - Голова Верховної Ради України;
- 1991 - 1994 роки - Президент України;
- з жовтня 1998 року - член Політбюро і Політради СДПУ (о);
- з 1999 року - співголова Всеукраїнського об'єднання демократичних сил «Злагода»;
- з 2011 року - Почесний президент Фонду «Перспективна Україна».

У наш час постійно виступає на радіо, телебаченні, в республіканських газетах з актуальних питань внутрішньої і зовнішньої політики України.

Леонід Данилович Кучма: президент 11 років. 24 серпня 1991 року Кучма був депутатом Верховної Ради, а вже через чотири роки став Президентом України, якою керував 11 років.[3]. За час правління Кучми у країні з'явилася Конституція, текст Гімну України, розпочалися структурні реформи і реальна приватизація. Його правління також запам'яталося гучними скандалами, пов'язаними зі зникненням журналіста Георгія Гонгадзе, акціями «Україна без Кучми», цензурою, звинуваченнями в причетності до незаконної торгівлі зброєю. Під час Помаранчевої революції багато хто очікував, що при Президенті Вікторі Ющенку Кучму чекає в'язниця, але йому тільки скасували президентські пільги, які через два роки були відновлені.

Нині 79-річний Кучма користується в Україні авторитетом політичного експерта і продовжує писати книжки. Назву однієї з них –«Україна не Росія»– усе частіше цитує опозиція [3].

Здобутки Кучми. Леонід Данилович Кучма в 1994 році змінив на посаді Президента України Леоніда Кравчука. Під час виборчої кампанії кандидатуру колишнього директора Південного машинобудівного заводу активно підтримувала Росія.

Він ішов на вибори з гаслами про надання російській мові статусу офіційної і зближення з Росією. Але після того, як став Президентом, змінив свою позицію.

Під час свого президентства Кучма удосконалив політику "багатовекторності" України, закладену Кравчуком. Він багато і часто спілкувався з Кремлем, але рухав країну до Євросоюзу та НАТО.

При ньому в країні зберігалася внутрішня стабільність. На початку свого правління Кучма провів деякі реформи, зокрема,

ввів нову національну валюту і сприяв прийняттю нової Конституції країни.

Кучма ввів своїм указом спрощену систему оподаткування малого підприємництва, яка діє досі, провів аграрну реформу і велику приватизацію.

У 1999 році Кучма був повторно обраний на посаду Президента України. Він побудував кампанію на протиставленні поверненню «червоної загрози» і своїм головним здобутком називав мир в Україні.

До здобутків Кучми варто зарахувати також договори про кордони та встановлення системи дружніх стосунків із лідерами країн Співдружності незалежних держав, для яких Україна стала альтернативним Росії лідером.

"Україну ми створили, тепер нам потрібно створити українців", - це одна з фраз Кучми, яка стала крилатою.

Реформи Кучми не були доведені до логічного кінця. Вже до кінця його першого терміну почали проявлятися негативні тенденції. Приватизація багатьох підприємств була проведена на користь особисто пов'язаних з Кучмою осіб.

Також Кучма не мав повного контролю над Верховною Радою України, хоча неодноразово намагався його встановити. Головними його опонентами були Олександр Мороз та відновлена Комуністична партія на чолі з Петром Симоненком.

У 2000 році, після зникнення журналіста Георгія Гонгадзе, в Україні розгорівся "касетний скандал". Тоді з трибуни Верховної Ради лідер Соціалістичної партії Мороз заявив, що у нього є записи, що свідчать про те, що Кучма причетний до вбивства журналіста. У країні почалася безстрокова акція "Україна без Кучми". Її вимогами були відставка президента, міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка, голови СБУ Леоніда Деркача і генпрокурора Михайла Потєбенька. 9 березня 2001р. біля Адміністрації Президента сталися зіткнення учасників акції з міліцією. Тоді було затримано декілька сотень протестувальників, 19 з них були засуджені за "організацію масових заворушень" терміном від 2 до 4,5 років.

Демонстрації тривали до квітня 2001 року. Під тиском акцій Кучма відправив у відставку міністра внутрішніх справ і голову Служби безпеки.

Верховна Рада кілька разів безуспішно намагалася почати проти Леоніда Кучми процедуру імпічменту. Його рейтинг довіри становив 20%, недовіри - приблизно 60%.

У країні посилювався адміністративний тиск, була відновлена цензура. Кучма потрапив у зовнішню ізоляцію. Відносини з Росією також перебували в напрузі через конфлікт навколо острова Тузла, що пов'язаний з боротьбою за Керченську протоку.

Не так давно Президент України Леонід Кучма згадував, що в 1990-ті роки глава Російської держави Борис Єльцин не втручався, не дозволяв втручатися всім іншим росіянам у внутрішні справи Києва. Ситуація змінилася з приходом до влади Володимира Путіна. Восени 2003 року раптом почали насипати в Керченській протоці дамбу до українського острова Тузла, щоб приєднати його до Таманського півострова. Це була перша після розпаду СРСР суперечка між нашими державами, яка ледь не переросла в бойові дії. Захід тоді промовчав. Тільки Пекін чітко заявив, що чіе б то не було, посягання на територіальну цілісність України недопустиме. «Ось тоді я закарбував собі на носі наступне: нікому у світі Україна не потрібна. Розраховувати ми можемо тільки на себе. Тільки сильна і дієздатна держава спроможна захистити територіальну цілісність і суверенітет країни» [4].

Увесь період перебування Л.Кучми на посту Президента – це, з одного боку, своєрідний процес відновлення командно-адміністративної системи, функціонування якої було йому зрозумілим, і, з другого боку, риторика про відданість демократичним цінностям. За оцінками журналу "Мисль", особистий статок Кучми становить 1,5 мільярда доларів США.

Виктор Андрійович Ющенко народився 23 лютого 1954, (с. Хоружівка, Недригайлівський район, Сумська область, Українська РСР) — український політик і державний діяч. Третій Президент України (2005–2010), голова Національного банку України (1993—2000), Прем'єр-міністр (1999–2001) [5].

Реалізація урядової програми «Реформи заради добробуту» дозволила Кабінету Міністрів В. Ющенка домогтися позитивної динаміки в економіці. Вперше за роки незалежності Україна отримала приріст ВВП. Вдалося радикально змінити механізм

розрахунків і платежів у центральній та місцеві бюджети, відмовитися від бартеру і запозичень, оздоровити ситуацію на енергоринку, суттєво збільшити надходження у бюджет, витрати на соціальні цілі. За рік у країні було ліквідовано бюджетну заборгованість по зарплаті, пенсіях та стипендіях.

Прагнучи примирення з Президентом Л. Кучмою та Головою Верховної Ради І. Плющем, Ющенко підписав «Звернення до народу України» з приводу руху «Україна без Кучми», в якому учасники цього руху були названі «фашистами». Низка політичних інтриг, яка розгорнулася навколо Кабінету Міністрів, Національного банку та його персони призвела до відставки уряду Ющенко в травні 2001 року — вперше за резолюцією недовіри Верховної Ради України.

Вже тоді Ющенко не приховував своїх намірів піти в опозицію, де біля нього швидко згуртувалися національні та правочентристські політичні сили, які, сформувавши блок партій «Наша Україна», здобули переконливу перемогу на виборах у Верховну Раду за партійними списками.

У січні 2002 року було сформовано опозиційний до влади виборчий блок «Наша Україна», який очолив Віктор Ющенко. До складу блоку увійшли 10 партій правочентристської орієнтації. На парламентських виборах у березні 2002 року в багатомандатному окрузі блок набрав 24,7 % голосів виборців (1-е місце серед партій і блоків) і сформував найбільшу фракцію у Верховній Раді. У 2004 р. взяв участь у Президентських виборах і йшов на них самовисуванцем.

Увесь період президентської кампанії характеризується надзвичайно жорстким пресингом на Ющенко з боку змобілізованого владою адміністративного ресурсу. Тому основна стратегія передвиборчої кампанії Ющенко в першому турі передбачала безпосереднє спілкування з виборцями, для чого було здійснено масштабний передвиборчий тур областями України.

У розпал передвиборчої кампанії сталося отруєння Ющенко. Як стверджувалося потім, у отруєнні було застосовано один з різновидів діоксинів, TCDD, який входить до складу деяких бойових отрутів. Довготривалим наслідком отруєння стало спотворене обличчя. Деякі політичні експерти вважають, що саме

спотворення обличчя Віктора Ющенка, а не його смерть, було метою зловмисників. Проте розслідування отруєння правоохоронними органами не дало жодного результату, навіть після обрання Віктора Ющенка Президентом.

За результатами першого туру голосування Ющенко набрав 39,90 % проти 39,26 % у свого головного опонента, кандидата від провладних сил Віктора Януковича.

Другий тур голосування 21 листопада 2004, за твердженням переважної більшості міжнародних організацій, пройшов з брутальними порушеннями виборчого законодавства та прав людини, з застосуванням технологій загальнодержавного фальшування результатів голосування, в тому числі і з втручанням в електронну систему підрахунку голосів у Центральній виборчій комісії. Ці факти були доведені у Верховному Суді України, призначене повторне голосування на 26 грудня 2004 року.

Зазначені події розгорталися на тлі безпрецедентних протестних акцій виборців проти фальсифікації виборів, які дістали назву «Помаранчевої революції» та мали значний вплив на політичну ситуацію між другим туром та повторним другим туром голосування.

Унаслідок повторного другого туру голосування, визнаного експертами набагато демократичнішим, ніж два попередні, Віктор Ющенко набрав 51,99 % голосів, тоді як Віктор Янукович 44,20 %. Передвиборний штаб Віктора Януковича розпочав юридичну війну, спрямовану на затягування процедури вступу на посаду нового Президента України. 20 січня 2005 року Верховний Суд України відхилив скаргу кандидата в Президенти Віктора Януковича за відсутністю доказів, та розблокував процес офіційного вступу Віктора Ющенка на посаду Президента.

Загалом третій Президент мусив протидіяти чотирьом викликам: 1) браку національної єдності, що виявлялось у протистоянні російської та української культур, церковному розломі і різному баченні громадськістю геополітичного розвитку, 2) нерозвиненості демократичних інститутів, авторитарному характері організації політичних партій і маргінальному становищу неурядових громадських організацій, 3) зростанню російського імперіалізму, що провокував внутрішньополітичні конфлікти в Україні,

4) тотальній корумпованості державних інститутів та економіки. За п'ять років президенства В.Ющенко не знайшов гідної відповіді на жоден з цих викликів. Навпаки, в усіх напрямках внутрішньої і зовнішньої політики ситуація катастрофічно погіршилася [6].

Віктор Федорович Янукович – колишній український державний діяч, політик, четвертий Президент України (з 25 лютого 2010 до 22 лютого 2014) [7].

Голова Партії регіонів (з квітня 2003 — 23 квітня 2010), почесний голова (23 квітня 2010 року — 29 березня 2014). Прем'єр-міністр України (21 листопада 2002 — 5 січня 2005 та 4 серпня 2006 — 18 грудня 2007). Член Ради національної безпеки і оборони України (11 вересня 2006 — 18 грудня 2007; Президент України 25 лютого 2010 — 27 лютого 2014).

Доктор економічних наук, професор, дійсний член Академії економічних наук України, член Президіїв Національної академії наук України.

Біографія. Народився у робітничому селищі Жуківка біля міста Єнакієвого, Донецької області (тоді — Сталінської); батько Федір Володимирович (білорус / поляк / росіянин) (1923–1991) — металург; мати Ольга Семенівна Янукович (Леонова) (росіянка) (1925–1952) — медсестра. Прізвище Янукович білоруського походження (від білоруського імені *Янук* — народної форми католицького імені *Ян*).[7].

Біографія батька, Федора Володимировича, офіційно не публікувалася, однак у січні 2010 року народний депутат України від фракції БЮТ Володимир Яворівський заявив журналістам, що ним було оприлюднено секретні документи Народного комісаріату внутрішніх справ СРСР, згідно з якими батько був переселений з села Януки Вітебської області БРСР на Донбас на виправні роботи у зв'язку зі звинуваченням у співпраці з німецькими окупантами в роки Другої світової війни.

Мати померла, коли Віктору Януковичу було 2 роки. Батько одружився удруге. Через погані стосунки з мачухою Янукович пішов з батьківського дому до бабусі, жив «у малюсінькому флігелі». Коли Віктор Янукович став Прем'єр-міністром, в його школі з'явилась табличка, що він там учився. Як він стверджував:

«Я ніколи не був круглим відмінником, хоча вчився добре, наука давалася легко, учителі говорили: «схоплює усе на льоту».

Був двічі судимий (15 грудня 1967 року та 8 червня 1970 року) – просидів у в'язниці за кримінальні злочини, загалом три з половиною роки. 1978 року судимості начебто було знято, проте подальші розслідування виявили, що зняття судимостей підроблене.

Віктор Федорович — прихильник змішаної виборчої системи. Такої самої точки зору дотримувалася і Донецька облрада. Зокрема, 2001 р. він надіслав звернення до Верховної Ради і Президента з проханням зберегти змішану систему, «щоб не обмежувати права громадян».

У листопаді 2002 р. Леонід Кучма відправив у відставку Прем'єр-міністра Анатолія Кінаха та запропонував на цю посаду Віктора Януковича. «За» проголосували 234 народні депутати України. Коли Віктор Янукович став Прем'єр-міністром України, уряд почав приділяти більше уваги реформуванню вугільної галузі: розроблена відповідна програма, яка передбачала об'єднання шахт в великі державні компанії, що надалі підлягали акціонуванню, а потім — приватизації.

Віктор Федорович очолював уряд України 3 роки та 6 місяців (абсолютний рекорд перебування на посаді Прем'єр-міністра України). За часів першого уряду Віктора Януковича зафіксований найвищий показник зростання ВВП за історію незалежної України — 12,1 % у 2004 р.

У 2004 р. Прем'єр-міністр України Віктор Янукович за підтримки Президента Леоніда Кучми став «кандидатом від влади» на президентських виборах в Україні. Під час президентської кампанії у засобах масової інформації та з трибуни Верховної Ради оприлюднені факти біографії В. Януковича, пов'язані із вчиненими ним злочинами та співпрацею його з КДБ.

У першому турі Віктор Янукович набрав 11008731 голос (39,26 %), посівши 2-ге місце серед 24 претендентів (поступившись Віктору Ющенку). Згідно з рішенням ВСУ 26 грудня 2004 р. відбулося переголосування другого туру, у якому Віктор Янукович програв, набравши 44,2 %. Після поразки на президентських виборах Віктор Янукович не полишив політичної діяльності і виступив з критикою економічного курсу, запровадженого

Президентом Віктором Ющенком і Прем'єром Юлією Тимошенко. Віктор Янукович відзначав, що незбалансована економічна політика спрямована на різке зростання соціальних виплат у державному бюджеті, нарощування податкового тиску на підприємства, а також стрімке скорочення капітальних інвестицій в основні фонди, призведуть до наростання кризових явищ в економіці країни. Під час перебування в опозиції Віктор Янукович написав книгу «Рік в опозиції», яку презентував за два тижні до виборів.

На виборах у Верховну Раду України, що відбулися 26 березня 2006 року, Партія регіонів набрала 32,14 відсотка голосів, зайнявши перше місце. Спроби створення парламентської коаліції, яка могла б сформувати Кабінет Міністрів і утвердила Прем'єр-міністра, довгий час були безрезультатні. Лідер соціалістів Олександр Мороз, заради обрання його спікером Верховної Ради, пішов на «союз» з Віктором Януковичем, і ситуація в українському парламенті змінилася — більшість мандатів отримала коаліція Партії регіонів, соціалістів і Комуністичної партії. 7 липня 2006 року була створена Антикризова коаліція, яка з 23 березня 2007 року змінила назву на Коаліція національної єдності, за участю фракцій Партії регіонів, КПУ та СПУ. 4 серпня 2006 року Верховною Радою України був призначений персональний склад Кабінету Міністрів України та Прем'єр-міністр України Віктор Янукович, який на момент призначення на цю посаду був народним депутатом України. Але, всупереч цьому, Віктор Янукович, сумнівно з правової точки зору і далі здійснював повноваження Прем'єр-міністра України до призначення нового уряду за результатами позачергових виборів народних депутатів 2007 року.

Президентські вибори 2010 року. У першому турі виборів найбільшу кількість голосів набрав Віктор Янукович — 8 686 751 (35,32 %), друге місце посіла Юлія Тимошенко — 6 159 829 (25,05 %). Ці два кандидати вийшли до другого туру виборів.

У другому турі виборів за результатами обробки 100,00 % протоколів перемагає лідер опозиції Віктор Янукович — 48,95 % (12 481 266 голосів); Юлія Тимошенко відстає на 3,48 відсотка — 45,47 % (11 593 357 голосів).

Не дочекавшись офіційних результатів, Януковича з перемогою привітали президенти Росії, Латвії, Естонії, США,

Польщі, Грузії, Німеччини, Франції, прем'єр Туреччини, ЄС. Першим привітав кандидата Олександр Мороз. 14 лютого 2010 року ЦВК оголосила офіційні результати виборів президента України, згідно з якими лідер Партії регіонів Віктор Янукович переміг і став наступним Президентом країни.

22 лютого 2014 року визнаний Верховною Радою України таким, що у неконституційний спосіб самоусунувся від здійснення конституційних повноважень, не виконує свої обов'язки. Утім, сам Віктор Янукович певний час після цього рішення вважав себе чинним главою держави.

У травні поточного року в Оболонському суді Києва розпочався заочний процес над біглим президентом України Віктором Януковичем, якого звинувачують у державній зраді і присвоєнні 1,5 млрд. доларів.[8].

Петро Олексійович Порошенко – український політик, державний діяч, підприємець, п'ятий Президент України (з 7 червня 2014 року).

Обирався народним депутатом України III, IV, V та VII скликань, працював міністром закордонних справ України, міністром економічного розвитку та торгівлі України (9)

Народився 26 вересня 1965 року в Болграді, Одеська область. Батько, Олексій Порошенко (1936 р.н.), на той час працював управляючим міською сільгосптехнікою. Мати, Порошенко Євгенія Сергіївна (1937–2004 рр.) – головним бухгалтером в управлінні сільського господарства. Має дружину, двох синів, двох дочок, онука.

З 1984 по 1986 рік служив у Радянській армії.

У 1989 з відзнакою закінчив факультет міжнародних відносин та міжнародного права Київського університету імені Т. Шевченка за спеціальністю «міжнародні економічні відносини», після чого продовжив навчання в аспірантурі. До 1992 навчався в аспірантурі та працював асистентом кафедри міжнародних економічних відносин Київського університету. Володіє українською, російською, англійською і румунською (молдовською) мовами.

Порошенко розпочав власний бізнес з продажу какао-бобів. У 1990-ті роки він придбав кілька кондитерських підприємств. Згодом об'єднав їх у групу «Рошен», що стала найбільшим виробником кондитерських виробів в Україні. В групу «Рошен»

входять фабрики і комбінати в Україні, Литві і Росії. Створені ним підприємства кондитерської промисловості принесли йому великі прибутки і прізвисько «шоколадний король».

У 1993—1998 працював генеральним директором ЗАТ «Український промислово-інвестиційний концерн».

Бізнес Порошенка також включає в себе верф «Ленінська кузня», ТОВ «Укрпромінвест-Агро» і ряд інших підприємств, телеканал «5-й канал».

Перед виборами Президента Петро Порошенко обіцяв продати всі свої активи, крім «5-ого каналу». Після виборів за даними деяких ЗМІ він передав весь свій бізнес в управління інвестиційного фонду ПАТ ЗНКІФ «ПраймЕссетсКепітал», який йому ж і належить, а управляє ним його батько.

У 1998 році Порошенко став членом об'єднаної Соціал-демократичної партії України. Партію тоді очолював Віктор Медведчук. Був обраний членом Політбюро СДПУ(О). На початку 2000 р. залишив СДПУ(О) і створив фракцію «Солідарність», згодом — партію «Солідарність». У грудні 2001 партія «Солідарність» увійшла до виборчого блоку Віктора Ющенка «Наша Україна», а Порошенко став керівником виборчого штабу блоку. За списком «Нашої України» Порошенко у 2002 і 2006 роках обирався народним депутатом. Очолював парламентські комітети з питань бюджету (2002–2005) та фінансів (2006–2007). 8 лютого 2005 призначений на посаду секретаря Ради національної безпеки і оборони України. 5 вересня 2005 року після висунення проти нього звинувачень з боку колишнього Державного секретаря Олександра Зінченка подав заяву про відставку.

З 22 лютого 2007 Порошенко — голова Ради Національного банку України. На виборах до Верховної Ради 2012 року був кандидатом у народні депутати в окрузі № 12. 3 грудня 2012 року — народний депутат України 7-го скликання.

Після лютневих подій 2014 року (усунення від влади Януковича) взяв участь у президентських виборах в травні 2014 року; за їхніми результатами набрав більше ніж половину (54,7 %) голосів виборців, здобувши перемогу в першому турі. Приведений до присяги 7 червня 2014 року. Того ж дня взяв на себе повноваження Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України.

1 липня 2014 р. під час свого звернення до українців Порошенко заявив, що о 22:00 на понеділок 30 червня закінчився термін дії одностороннього припинення вогню. «Ми будемо наступати і звільняти нашу землю» — йшлося у заяві Президента. Станом на 27 липня в Донецькій та Луганській областях українською армією було визволено понад 60 міст та сіл. 27 серпня на територію України були введені регулярні російські війська, внаслідок чого Україна втратила значні території і 7 вересня була змушена підписати Мінський протокол. Проте, напруження на Сході зберігалось.

24 липня 2014 року розпалася парламентська коаліція, що надало Президенту право розпустити Раду й оголосити про проведення 26 жовтня дострокових виборів до парламенту. На парламентських виборах Блок Петра Порошенка, до складу якого увійшла партія «УДАР» Віталія Кличка, набрав 21,81 % голосів та виборів більшість місць у Верховній Раді (132 депутати). 27 листопада 2014 р. блок Петра Порошенка увійшов до складу коаліції «Європейська Україна».

9 жовтня 2014 р. Порошенко підписав Закон України «Про люстрацію», який був ухвалений Верховною Радою 16 вересня. Фінальна версія закону обмежує право для високопосадовців режиму Януковича займати посади в органах влади на 10, іншим — на 5 років.

12 січня 2015 року Порошенко підписав Указ "Про Стратегію надійного розвитку «Україна-2020», яка включає у себе 62 реформи. З них пріоритетними є 8 реформ та 2 програми. Метою реформ є досягнення європейських стандартів життя

Декомунізація. 15 травня 2015 року Петро Порошенко підписав чотири «декомунізаційні» закони, зокрема «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки.» Документами забороняється радянська символіка, засуджуються комуністичний режим, відкриваються архіви радянських спецслужб та визнаються борцями за незалежність України УПА та інші організації. Виступаючи 17 травня з нагоди Дня пам'яті жертв політичних репресій у Національному історико-меморіальному заповіднику

«Биківнянські могили», Петро Порошенко заявив, що, підписавши ці закони, він «зробив те, що мусив» і закликав ніколи не допустити нового червоного чи коричневого геноциду супроти українського народу. 17 грудня 2015 року окружний адміністративний суд Києва заборонив діяльність Комуністичної партії України. В Україні, в ряді зарубіжних країн процес декомунізації сприйнятий неоднозначно, визнання УПА борцями за незалежність у Польщі та Ізраїлі – негативно.

Децентралізація влади була однією з головних передвиборчих обіцянок Петра Порошенка. 3 березня 2016 р. Порошенко підписав указ про створення Конституційної комісії, завдання якої полягає в розробці змін до Основного закону, що стало початком нового етапу конституційної реформи.

1 липня Порошенко заявив, що децентралізація не означатиме послаблення центральної влади в таких питаннях, як оборона, зовнішня політика, національна безпека, верховенство права, дотримання громадянських свобод. Він підкреслив, що Президент матиме право розпустити органи місцевого самоврядування у тому разі, якщо ті порушуватимуть суверенітет і територіальну цілісність України. Проект передбачає можливість специфічного порядку здійснення місцевого самоврядування в окремих адміністративно-територіальних одиницях Донецької та Луганської областей. Для нагляду за додержанням Конституції та законів України будуть призначатися префекти.

Однією з передвиборчих обіцянок Порошенка було реформування оборонного сектору й поступовий перехід армії на стандарти НАТО.

27 липня 2015 року Президент Порошенко заявив, що «Україні потрібно відходити від стандартів радянської армії» і запроваджувати нові українські традиції, тому в українській армії з'являться звання хорунжий — замість молодшого лейтенанта й бригадний генерал — молодше генеральське звання. Порошенко наголосив, що заміна звання молодшого лейтенанта на хорунжого повністю відповідає українським традиціям і стандартам НАТО. Того ж дня було представлено нову форму ЗСУ .

2 вересня того ж року РНБО схвалила проект нової редакції Воєнної доктрини України й запропонувала на затвердження Президенту. За новою доктриною Російська Федерація визнається головним противником України, а також затверджується відмова від політики позаблоковості та затверджує стратегічний курс на євроатлантичну інтеграцію. 3 вересня Порошенко заявив, що до 2020 року українська армія має перейти на стандарти НАТО. 24 вересня Порошенко підписав указ «Про нову редакцію Воєнної доктрини України».

У 2016 році в Збройних силах України було укладено контракти із 70 тис. осіб. Повний перехід на контрактну службу планується завершити до 2020 року, набравши 250 тисяч воїнів .

2 червня 2016 року Верховна Рада 335-ма голосами підтримала Закон «Про внесення змін до Конституції» щодо правосуддя. Судовою реформою передбачається реорганізацію Вищої ради юстиції на Вищу раду правосуддя до 2019 року.

Одним з останніх законів, необхідних для надання Україні безвізового режиму з ЄС, є закон про введення електронних декларацій чиновниками. Станом на кінець 30 жовтня 2016 р. в системі електронного декларування було зареєстровано 112 419 документів. Про своє майно не відзвітували сім депутатів.

3 1 січня 2017 року в Україні розпочалася друга хвиля електронного декларування.

27 жовтня 2016 року Президент Порошенко заявив, що Кабмін прийняв рішення, щоб з 1 січня 2017 року українцям вдвічі підвищили заробітню платню. За його словами, підвищення мінімальної зарплати позначиться на 4 мільйонах українців і має на меті боротьбу з бідністю. Таким чином, з 1 січня 2017 року мінімальна зарплата становитиме 3 200 гривень у місяць, в той час як в 2016 — 1 500 гривень. Також на 50% було збільшено зарплату для вчителів.

28 жовтня 2016 року Президент України підписав закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності». Закон передбачає забезпечення захисту

прав власності, економічних інтересів громадян та інвесторів. Для замовників, виконавців і організаторів рейдерського захоплення передбачається кримінальне покарання з ув'язненням до 10 років.

Зовнішня політика Президента Петра Порошенка була спрямована на поглиблення співпраці з НАТО, ЄС та США, досягнення газової незалежності від Росії, а також створення міжнародної коаліції на підтримку України проти російської агресії. 27 червня 2014 року Президент Порошенко в Брюсселі підписав Угоду про асоціацію з Європейським союзом. 29 травня 2014 року, після перемоги на президентських виборах Петро Порошенко заявив, що Україна не купуватиме в Росії газ ціною 500 доларів, а завозитиме реверсний газ, скорочуватиме споживання та розвиватиме технологію сланцевого газу і побудує термінал для зрідженого газу.

29 січня 2016 року Президент Порошенко констатував, що Україна стала незалежною від російського газу, що довело проходження осінньо-зимового сезону. Президент заявив, що Україна купує газ в Європі, який обходиться їй дешевше, ніж російський, і додав, що Україна пережила першу зиму без російського газу.

Офшорний скандал. У серпні 2014 року, довірені люди відкрили в офшорній зоні декілька компаній на ім'я Петра Порошенка. Широкий громадськості це стало відомо в березні 2016 року, після того, як відбувся публічний витік конфіденційної інформації юридичної фірми Mossack Fonseca, так званий Panama Papers.

3 червня 2016 року під час прес-конференції Президент Порошенко заявив, що офшорного скандалу не було, а компанія створювалася з метою продажі «Roshen», «рахунки не відкривалися, гроші не виводилися...і всі податки будуть сплачені в Україні» — пояснював він.

У 2014 році Петро Олексійович займав 6 місце в рейтингу найбагатших українців, його статки налічували 1,3 млрд. доларів. Прес-служба Президента повідомила, що Порошенко за свій рахунок самостійно профінансував свою президентську компанію.

У травні 2014 року майже 10 млн. українців проголосували на виборах за Петра Порошенка. Хоча слід визнати, що йому

дісталася не сама проста робота. Серед всіх українських Президентів стартові умови були найгіршими: втрата Криму, війна на Сході України, закономірне падіння економіки.

Порошенко став Президентом в рамках Конституції зразку 2004 року. За нею Україна – парламентсько-президентська республіка. Перед виборами Порошенко обіцяв не претендувати на розширення повноважень. Проте на практиці Президент Порошенко політично переформовував парламентсько-президентський режим в президентський[10].

7 червня 2017 року з часу інавгурації Президента Петра Порошенка минуло три роки [11]. За цей період, як відмічають експерти, Президент зміг досягти декілька головних завдань. Це – відродження державних інститутів, зокрема армії і Служби безпеки, пожвавлення спільними зусиллями разом з Кабінетом Міністрів економіки в умовах війни, в дипломатичній сфері – підписання Мінських домовленостей, надання Україні безвізового режиму – найбільш яскраві і помітні події. Президент підписав 1500 указів.

Леонід Кравчук: «За три роки Україна чітко взяла курс на Європу і вже отримала безвіз. Це перший момент. Другий – Порошенку вдалося прийняти законодавчу базу боротьби з корупцією, правда, поки що не вдалось організувати саму боротьбу. Третє це те, що уряду і Порошенко удалось створити боєздатну сучасну армію, яка вже може давати відсіч». «Якщо говорити про негативи, то це бідність, корупція і непослідовна кадрова політика» [12]. Тут ситуація залишається складною і доволі напруженою.

Зразу після інавгурації президента посади в державі стали займати люди, які досягли успіху в бізнесі і олігархи. Всі вони недовго залишались у владі. Недовго обіймав посаду голови Донецької ОДА Сергій Тарута. Тільки рік пропрацював головою Дніпропетровської ОДА Ігор Коломойський. Бізнесмени не затримались у владі, так як державні справи заважали їм вести і розвивати свій бізнес. Вони не були готові до самопожертви заради держави.

В 2014-2015 рр. пішла тенденція запрошувати на ключові посади в державі іноземців. Президент роздавав українські паспорти американцям, грузинам, прибалтам, полякам. Так, міністром

фінансів стала Наталія Яресько, міністром економ розвитку Айварас Абрамавічус, міністрство охорони здоров'я очолив Олександр Квіташвілі, директором «Укрзалізниця» став Войцех Балчун, а головою Одеської ОДА призначили Михайла Саакашвілі. І всі ці «варяги» покинули свої пости (деякі і країну) під гучну критику і звинувачення в провалі доручених їм реформ.

Влада має звернути увагу на громадян України, високваліфікованих спеціалістів, які володіють навиками управління, стратегічним мисленням, стоять поза політичною тусовкою[13]. Зрештою, кадри вирішують все.

1. Див.: Кравчук Леонід Макарович[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://file.liga.net/person/235-leonid-kravchuk.html>

2. Цит. за: Леонид Кравчук. Я бы не допустил «зеленых человечков»//События недели: Итоги и факты.–2017.–7 марта.

3. Див.:Леонід Кучма: Президент 11-ти років [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://news.tochka.net/ua/50644-leonid-kuchma-prezident-11-ti-let/>

4. Цит. за: Галух//Факты.–2015.–8 августа.

5. Див.: Ющенко Виктор Андреевич [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bp.ubr.ua/profile/ushenko-viktor-andreevich-40>

6. Див.: Микола Михальченко, Валентин Бушанський Від демократії до авторитаризму. Аналіз президенства Віктора Ющенко//Політичний менеджмент.– 2010.–№1.–С.8

7. Див.: Янукович Виктор Федорович[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://file.liga.net/person/271-viktor-yanukovich.html>

8. Див.:ТреборИлья. Суд над Януковичем: пиарливажный шаг//Сегодня.–2017.–4 мая.

9. Див.: Биография. Порошенко Петр Алексеевич [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/ru/president/petro-poroshenko>

10. Див.: Литонинский Валерий. Кризис трех лет// Корреспондент. – №21-22. - 2017.–9 июня.–С.10-17.

11. Див.:ТреборИлья. Три года гаранта в цифрах//Сегодня.–2017.–8 июня.

12. Цит. заБайвидович Ольга. Леонид Кравчук первый президент Украины – о первых итогах правления Петра Порошенко и результатах «эпохи двух президентов» //Кореспондент. – №21-22.–2017.–9 июня.–С.19.

13. Галанжий Елена. Олигархи, варяги... кого следующего позовую в украинскуювласть// КП-2017.– 15 августа.